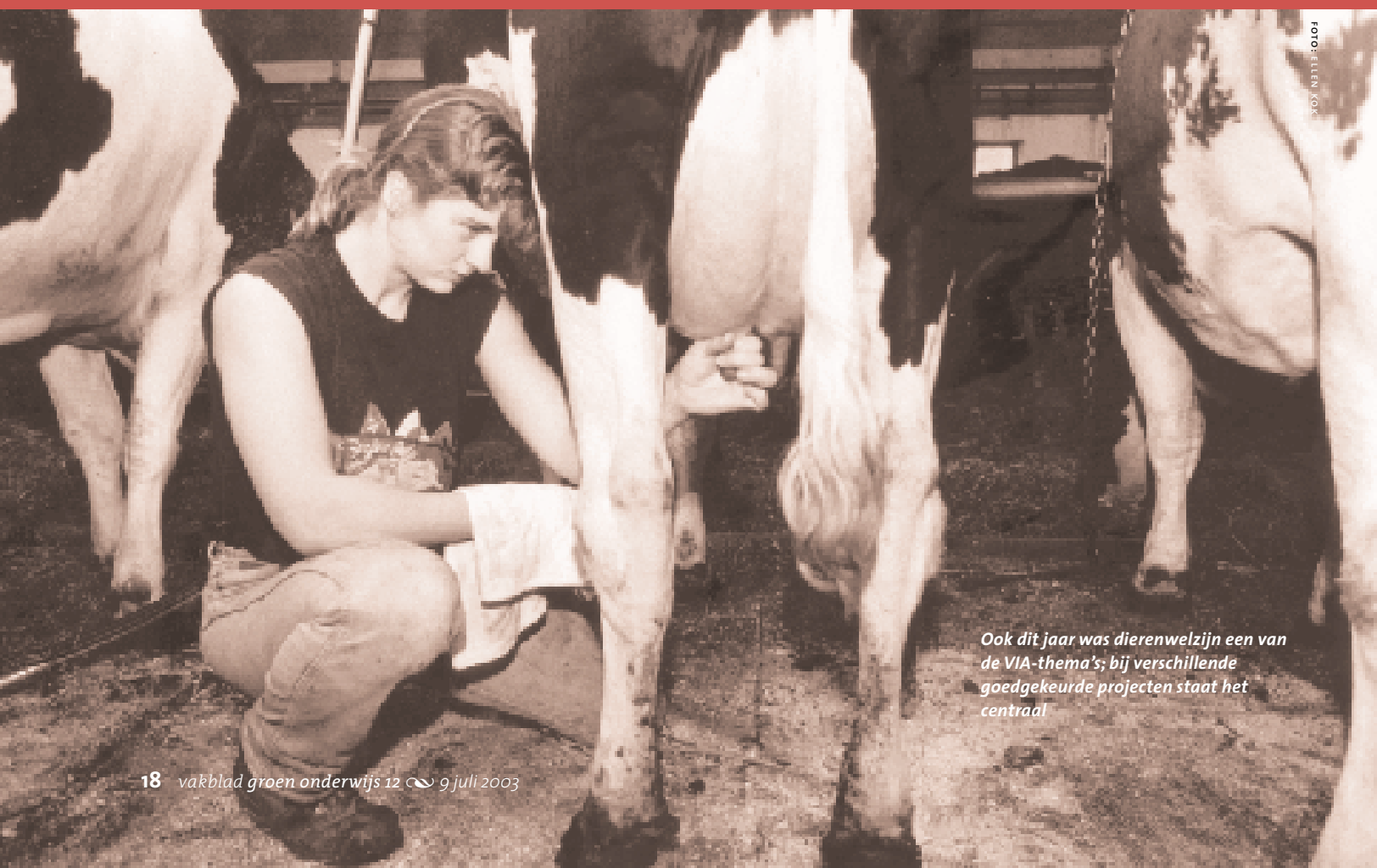

Groen licht voor tien nieuwe VIA-projecten

Recent vond de beoordeling van aanvragen voor VIA-projecten plaats. De beoordelingscommissie honoreerde tien van de achttien aanvragen die waren ingediend voor de regeling Versterking en Innovatie Agrarisch onderwijs. De door het ministerie vastgestelde thema's weken nauwelijks af van die van vorig jaar. Sommige aoc's vinden de huidige regeling te omslachtig en pleiten voor minder administratieve rompslomp. Voor volgend jaar is de regeling in de ijskast verdwenen. Een evaluatie zal duidelijkheid verschaffen of de VIA-regeling in zijn huidige vorm terugkeert.

FOTOFELLEN KOK

Ook dit jaar was dierenwelzijn een van de VIA-thema's; bij verschillende goedgekeurde projecten staat het centraal

De boer werkt in de melkfabriek en de voedingsdeskundigen kruipen onder de koeien. De vakrichtingen Voeding en Veehouderij van AOC Friesland slaan bij het VIA-project 'Consumenten in vertrouwen' de handen ineen. Dit project beoogt de kennis en vaardigheden van mbo-leerlingen op het terrein van dierenwelzijn, diergeneesmiddelen en voedselveiligheid te vergroten. Nu nog beperken ze zich tot hun eigen vakgebied en kennen de relatie tussen uiteenlopende terreinen van de voedselketen onvoldoende. Na een introductie in het eerste leerjaar volgt een stage. "Leerlingen Voeding lopen stage bij een veehouderijbedrijf terwijl we de leerlingen Veehouderij in de voedingssector plaatsen. In het derde en vierde leerjaar werken ze in uit beide afdelingen samengestelde groepen aan projecten en een eindopdracht", vertelt Sixtus Haverkamp, lid van het CvB van AOC Friesland.

Voeding en Dier

'Consumenten in vertrouwen' behoort tot de dit jaar tien toegekende aanvragen voor de VIA-regeling. Bij deze projecten met een looptijd van een tot vier jaar ligt de nadruk op vakinhoudelijke onderwijsvernieuwing. Het ministerie stelt jaarlijks de thema's vast. Vorig jaar kwamen gewasbescherming, dierenwelzijn, de vitaliteit van het landelijk gebied, voedselveiligheid, biotechnologie en biologische landbouw aan bod. Voor 2003 maakte laatstgenoemde plaats voor de thema's milieu en ketens in de landbouw. Voor de projecten stelde het departement 2.874.220,- euro beschikbaar. LASER, een agentschap van het Ministerie van LNV, verzorgt de beoordeling en formele begeleiding van de aanvragen. Een beoordelingscommissie van onafhankelijke deskundigen keurde dit jaar 8 aanvragen af, vorig jaar 12 van de 23. De commissie toetst of de projecten bij de thema's passen. Andere criteria zijn de verhouding tussen de subsidie en het bereikte resultaat, het innovatieve gehalte, de brede toegankelijkheid van de projectresultaten, samenwerking met andere onderwijs- en ondersteuningsinstellingen, het gebruik van reeds ontwikkelde kennis en ervaring van andere instellingen en de adequate en evenwichtige inzet

van personeel en leermiddelen. Een Dier-3-daagse in Nijmegen op de Dieracademie van Helicon Opleidingen en Martin Gaus, die gekoppeld is aan de mbo-afdeling Dier in Nijmegen, kreeg eveneens het groene licht. VIA-projecten-architect Frank van den Dungen stelt dat buitenstaanders vaak een te romantisch beeld van dieren hebben. Ze ontlene hun informatie aan fictieve verhalen en Disneyfilms en ontberen ethologische kennis. Bij dit VIA-project vergelijken leerlingen de natuurlijke leefomgeving van dieren met hun huidige omstandigheden, inventariseren knelpunten en bieden oplossingen. Tijdens de Dier-3-daagse presenteren zij hun bevindingen in een drieluik bestaande uit het romantische, natuurwetenschappelijke en maximaal haalbare beeld aan docenten, studenten, bedrijfsleven en publiek. Dierenwelzijn komt ook terug bij het project 'Gezond zwemmen, gezond kruipen' bij de mbo-vestigingen Houten en Dordrecht van het Wellant College. Veel reptielen en siervissen sterven door een onjuiste behandeling vroegtijdig. Leerlingen van niveau drie en vier inventariseren de vragen bij publiek en bedrijfsleven en brengen oplossingen met een interactief product onder de aandacht van consument en bedrijfsleven. De mbo-afdeling Voeding en Milieu van het Groenhorst College in Ede besteedt de VIA-gelden aan de introductie van Safety Quality Food (SQF). Dit op de HACCP gebaseerde kwaliteitszorgsysteem omvat naast voedselveiligheid ook de kwaliteitsaspecten. SQF behelst de gehele voedselketen terwijl het HACCP-systeem zich beperkt tot de eigen rol in het productieproces. "Stages en projecten in de pluimvee-sector stellen leerlingen in staat aan het einde van het project een aan de SQF-norm beantwoordend meet- en borgingssysteem te ontwerpen voor ondernemingen in deze bedrijfstak en andere sectoren in de voedingsketen", vertelt projectleider Jacques de Goede. PTC+ in Barneveld assisteert bij de ontwikkeling van de pilot 'Praktijkweek SQF in de Pluimvee-eten' waarbij de scope gericht is op de mengvoederindustrie tot en met de verwerkende ketenparticipanten. De samenwerking van lesmateriaal in het Engels met het oog op internationale contacten behoort tevens tot dit project.

Groen ondernemen en plattelandontwikkeling

Het Wellant College kreeg nog drie VIA-projecten toegewezen. Bij 'De Kumpenie' worden leerlingen van de locaties Rotterdam, Dordrecht en Gorinchem gepositioneerd als onderaannemers in de groenvoorziening en voeren door het bedrijfsleven aangeleverde opdrachten uit. Daarbij begeleiden de ouderejaarsleerlingen de starters. Leerlingen vervullen in een team functionele rollen. Met het project 'De Hollandse IJssel, meer dan water' leveren mbo-leerlingen van de afdelingen Land, Water en Milieu en Groen uit Houten een bijdrage aan de ontwikkeling van het platteland rondom de Hollandse IJssel. Nu nog heeft dit gebied een traditioneel agrarische bestemming. Deelnemers onderzoeken de perspectieven voor agrarische ondernemers in deze streek en bieden eventueel alternatieven waarbij ze rekening houden met de maatschappelijke ontwikkelingen. Bij het project 'De weg is het doel' staat gewasbescherming centraal. "Het bedrijfsleven zoekt specialisten die in staat zijn gewasbeschermingsmiddelen in te zetten als correctiemiddel bij geïntegreerde bestrijding", vertelt regiodirecteur Piet van Adrichem. De leerlingen zoeken en selecteren gerichte informatie over gewasbeschermingsmiddelen en hun eigenschappen en toetsen de gegevens aan de criteria die binnen het milieuproject siergewassen, fruitteelt, akkerbouw en boomteelt gelden. AOC Oost voert het project 'Dilemma's op een vitaal platteland' uit. Problemen en uitdagingen op het platteland dienen als uitgangspunt voor sectoroverschrijdende opdrachten. Als doelstelling geldt dat leerlingen niet alleen de vakmatige en bedrijfstechnische aspecten van het ondernemersschap leren, maar ook inzicht krijgen in de kansen en bedreigingen van een willekeurig bedrijf in een groene setting. "Ik vind het een duidelijke meerwaarde dat leerlingen zelf op pad gaan en hun informatie buiten de school halen. Scholen zijn nu nog te veel naar binnen gericht", vindt projectcoördinator Tinus Westerhof. PTC+ voert samen met HAS Den Bosch, AOC Limburg en Helicon Opleidingen het project 'Zien door monitoren' uit. Dit speelt zich af in het Peel- en Maasgebied en natuurge- →

FOTO: ELLEN KOK

◀ **Het op de HACCP gebaseerde kwaliteitszorgsysteem Safety Quality Food (SQF) omvat naast voedselveiligheid ook de kwaliteitsaspecten. In een van de goedgekeurde VIA-projecten gaan leerlingen er mee aan de slag in de pluimveeketen**

bied 't Ham. Met gebiedsoriëntatie, water, realiseren natuurdoelstellingen en precisielandbouw als praktijkcases past dit project in het hbo bij Stads- en Streekontwikkeling en in het mbo bij platteland vernieuwing. Bij de realisatie van natuurdoelstellingen werken mbo- en hbo-leerlingen samen waarbij laatstgenoemde een aansturende en mbo-leerlingen een taakuitvoerende rol vervullen. Het doel is inzicht verschaffen in samenhangende processen die plaatsvinden in een omgeving waarbij de natuur zich ontwikkelt uit voormalig landbouwgebied en een gebied waar duurzame landbouw centraal staat. Projectleider Ton van Hoof van PTC+ vertelt dat daarnaast het project 'Dynamisch Platteland' in aanmerking komt voor overheidssubsidie. Zijn organisatie ontwikkelt een lespakket waarin alle aspecten van de economische, sociale en ecologische veranderingen op het platteland aan bod komen. Daarnaast maakt PTC+ cases en opdrachten die mbo-leerlingen niveau drie en vier confronteren met de problematiek van plattelandveranderingen.

VIA-regeling te omslachtig

Het ministerie stelde 2,8 miljoen euro beschikbaar, maar besteedt slechts 1,5 miljoen aan VIA-projecten. Naast de afgewezen aanvragen draagt ook de geringe belangstelling van sommige aoc's bij aan dit overschot. Cvb-voorzitter Herman Laros van Edudelta liet de VIA-pot aan zich voorbijgaan: "VIA-projecten vreten tijd en energie,

het werk komt toch steeds weer op de schouders van dezelfde mensen terecht. We beperken ons daarom tot Impuls-projecten." De ingewikkelde financiële verantwoording en de papieren rompslomp dwingen Edudelta andere prioriteiten te stellen. Laros gelooft dat innovatie voortvloeit uit intensieve contacten tussen beroeps- onderwijs en bedrijfsleven en pleit daarom voor een jaarlijks vast bedrag om innovatie gestalte te geven. Ook Cvb-lid Wout van den Bor van AOC Terra vindt dat de voordelen van VIA-projecten wegvallen tegen de nadelen: "Een papieren rompslomp met een geringe kans op succes, aoc's doen mee aan een tombola." Ook hij pleit voor een verhoging van de lumpsum met achteraf een financiële verantwoording om innovatie te bekostigen. Nu investeren scholen in eenmalige projecten terwijl onderwijsinnovatie structurele investeringen vereist. Ook vindt hij de huidige werkwijze te kostbaar: "Met LASER als schakel tussen het ministerie en het onderwijs stijgen de kosten." Ruud Huibers, beleidscoördinator van DWK, vertelt dat de evaluatie van de VIA-projecten dit najaar de knelpunten in kaart brengt. De klachten over de administratieve rompslomp schrijft hij toe aan de verzakelijking bij de besteding van overheids gelden: "De Algemene Rekenkamer verplicht ons iedere cent te verantwoorden. De tijd dat scholen riepen en het ministerie draaide, ligt achter ons. Met Zalm op Financiën hoeven we niet op een versoepeling te rekenen." Verder benadrukt hij dat de strenge finan-

ciële regelgeving zich uitstrekt tot de gehele agrarische sector. Scholen die kansen op subsidie laten schieten, nemen hun eigen verantwoordelijkheid. Dat aoc's een structurele verhoging van de lumpsum bepleiten om innovatie te bekostigen, begrijpt Huibers, maar hij beklemtoont dat deze al een bedrag voor innovatie bevat: "Het budget bevat een bedrag voor onderwijs vernieuwing, VIA-subsidies zijn eenmalige bijdragen om de ontwikkeling van de vakgebieden te stimuleren." Hij spreekt tegen dat de regelgeving van VIA-projecten aoc's de kans ontnemt om projecten regionaal in te kleuren om zo aan de specifieke wensen van het bedrijfsleven tegemoet te komen: "Wij vinden dat die mogelijkheden wel bestaan." Dit najaar vindt de evaluatie plaats en besluit de minister tot beëindiging, terugkeer in de huidige vorm of integratie in een andere innovatieregeling. De beschikbaarheid van additionele middelen voor innovatie geldt daarbij als uitgangspunt. ∞

Gerrit Strijbis